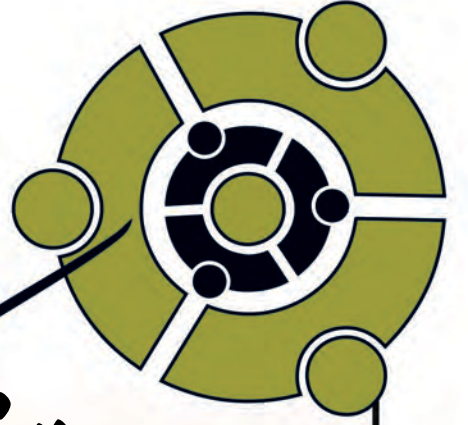

واورق بھادار
کانون کارزار این بورس
فصلنامہ حقوقی

سال اول، شماره دوم

پاییز ۱۴۰۲

آمار پرونده‌های وارده به کمیته سازش
سه ماهه دوم سال ۱۴۰۲

سه ماهه دوم سال ۱۴۰۲		
تعداد	تاریخ	شرح
۶۹	در ابتدای تیرماه	پرونده‌های در جریان
۱۲۷۵	تیر/مرداد/شهریور	پرونده‌های وارده در طول سه ماه
۷۹۹	تیر/مرداد/شهریور	پرونده‌های مختومه در طول سه ماه
۵۴۵	در انتهای شهریورماه	پرونده‌های در جریان در انتهای ماه

تعداد	فهرست موضوعات پرونده‌های وارد شده به کمیته سازش در سه ماهه دوم سال ۱۴۰۲
۱۱۶۹	مطالبه خسارت ناشی از تاخیر در تحویل کالا یا عدم تحویل کالا
۴۶	مطالبه وجه ناشی از بدهی معاملاتی مشتری
۱۷	مطالبه خسارت ناشی از معامله بدون درخواست
۱۴	مطالبه سود اوراق بهادار
۶	مطالبه خسارت
۳	اصلاح مشخصات و انتقال سهام
۲	مطالبه خسارت ناشی از عدم انجام درخواست مشتری
۲	مطالبه وجه حاصل از بازاریابی
۲	مطالبه خسارت ناشی از عدم شرکت در افزایش سرمایه
۲	مطالبه خسارت ناشی از تاخیر در واریز وجه حاصل از فروش سهام
۲	مطالبه خسارت ناشی از سبدگردانی غیرمجاز
۲	فسخ قرارداد و مطالبه خسارت
۱	مطالبه وجه بیشتر از قیمت انجام شده در بورس کالا
۱	مطالبه وجه
۱	رفع فریز سهام
۱	مطالبه خسارت ناشی از اختلال در سیستم آنلاین کارگزاری
۱	حذف هزینه بهره اعتبار از صورتحساب
۱	رفع مسدودی کد معاملاتی
۱	عدم اعمال قرارداد اختیار
۱	استرداد مبلغ جریمه کسر شده
۱۲۷۵	کل

آمار سازش و عدم سازش
(از مجموع ۷۹۹ پرونده مختومه)

عدم سازش	سازش
۱۶۶	۶۳۳

تعداد	فهرست موضوعات پرونده‌های مختومه در کمیته سازش در سه ماهه دوم سال ۱۴۰۲	
۶۱۵	مطالبه خسارت ناشی از تاخیر در تحویل کالا یا عدم تحویل کالا	سازش
۶	مطالبه وجه ناشی از بدهی معاملاتی مشتری	
۳	مطالبه سود اوراق بهادار	
۳	مطالبه خسارت ناشی از معامله بدون درخواست	
۳	مطالبه خسارت	
۱	مطالبه خسارت ناشی از عدم انجام درخواست مشتری	
۱	مطالبه خسارت ناشی از تاخیر در واریز وجه حاصل از فروش سهام	
۱	عدم اعمال قرارداد اختیار	
۷۹	مطالبه خسارت ناشی از تاخیر در تحویل کالا یا عدم تحویل کالا	
۳۵	مطالبه وجه ناشی از بدهی معاملاتی مشتری	
۱۷	مطالبه خسارت ناشی از معامله بدون درخواست	
۹	مطالبه سود اوراق بهادار	
۷	مطالبه خسارت	
۳	اصلاح مشخصات و انتقال سهام	
۲	الزام به انتقال سهام	
۲	مطالبه خسارت ناشی از عدم شرکت در افزایش سرمایه	
۲	مطالبه خسارت ناشی از سبدگردانی غیرمجاز	
۲	فسخ قرارداد و مطالبه خسارت	
۱	رفع فریز سهام	
۱	مطالبه خسارت ناشی از عدم انجام درخواست مشتری	
۱	حذف هزینه بهره اعتبار از صورتحساب	
۱	مطالبه وجه حاصل از بازاریابی	
۱	رفع مسدودی کد معاملاتی	
۱	استرداد وجه واریزی به حساب کارگزاری	
۱	مطالبه خسارت ناشی از تاخیر در واریز وجه حاصل از فروش سهام	
۱	مطالبه خسارت ناشی از اختلال در سیستم آنلاین کارگزاری	
۷۹۹	کل	

اهم پرونده‌های مطروحه در کمیته سازش

(بخاطر داشته باشید؛ اظهارات طرفین پرونده‌های مطرح شده در این فصلنامه، اظهارات شخصی ایشان می‌باشند و ممکن است بعضاً اشتباه یا از نظر مقرراتی نادرست باشند. این کانون دخل و تصرفی در اظهارات طرفین نداشته است.)

- تاریخ جلسه بررسی: ۱۴۰۲/۰۴/۳۱
- خواهان: آقای ن
- خواننده: شرکت کارگزاری ... / آقای م
- خواسته: مطالبه خسارت ناشی از معامله بدون درخواست گردش کار:

با توجه به درخواست مطرح شده توسط خواهان در کمیته سازش کانون کارگزاران، جلسه‌ای با حضور طرفین و اعضای محترم کمیته سازش تشکیل گردید. در این جلسه وکیل خواهان ادعای خود را اینگونه مطرح نمود: "موکل از ابتدای سال ۱۴۰۱ در اثر تبلیغات شرکت کارگزاری وارد بازار سرمایه شده است و اقدام به سرمایه‌گذاری نموده است. در همین سال، آقایان ... و ... به‌عنوان مسئول شعب شهرهای ... و ... شرکت کارگزاری، با اعلام اینکه شرکت کارگزاری مجوز سبده‌گردانی دارد؛ در محل نمایندگی با موکل قرارداد سبده‌گردانی منعقد می‌نمایند که در نتیجه‌ی انعقاد این قرارداد، موکل حدود ۷ میلیارد و ۶۰۰ میلیون تومان پول به پرتفوی خود واریز می‌کند. اعتماد موکل به کارگزاری موجب شد که نام کاربری و رمز عبور پرتفوی موکل از ایشان اخذ گردد و معاملات گروهی زیانباری منحصراً در نمادهای خاص انجام شود. انجام معاملات بدون اذن و اجازه موکل نهایتاً به اخذ اعتبار و انجام معاملات بدون اذن دیگر منتج شد. این موضوع موجب ورود خسارت به موکل من شده است. در سال گذشته هم شکایتی انجام شد که منجر به صدور سازش نامه فی مابین موکل بنده و کارگزاری گردید ولی سازش نامه مذکور اجرایی نشد."

نماینده خواننده در پاسخ بیان داشتند: "سازش‌نامه منعقد فی مابین شرکت کارگزاری و خواهان، در راستای مشتری مداری بوده است فلذا شرکت کارگزاری با انعقاد مصالحه‌نامه، نسبت به ورود ضرر از سوی شرکت کارگزاری به خواهان اقرار نکرده است، بلکه تمامی امور در راستای مشتری مداری انجام شده است. مطابق مفاد مندرج در سازش‌نامه مقرر بوده است که مبلغ ۷ میلیارد و ۶۰۰ میلیون تومان با انجام سبده‌گردانی و از طریق سبد اختصاصی بازار سرمایه به خواهان بازگردد. اما خواهان در روزهای پس از انعقاد سازش‌نامه اقدام به خروج مبلغ از حسابشان کردند و با توجه به درخواست خودشان وجه به حساب خودشان واریز شده و بنابراین امکان اجرای کامل سازش‌نامه برای کارگزاری وجود نداشت. همچنین ایشان در سازش‌نامه مزبور حق هرگونه اعتراض در این خصوص را از خود سلب و ساقط کرده‌اند. بنابراین در خصوص درخواست خواهان، کارگزاری مسئولیتی را متوجه خود نمی‌داند."

خواهان ضمن مخالفت با اظهارات نماینده خواننده در پاسخ گفتند: "کارگزاری در مواعد مقرر نسبت به ایفای تعهدات خود اقدام ننموده است. همچنین سهام مشتری را صرفاً به کد سبده‌گردان منتقل نموده و تلاشی جهت جبران خسارت ایشان انجام نداده است"

شرکت کارگزاری مجدداً در پاسخ بیان نمود که: "تمامی اقدامات شرکت کارگزاری در راستای قوانین و مقررات بوده است و ما پیشنهادی جهت سازش با مشتری نداریم."

درنهایت در جلسه توافقی حاصل نشد و پرونده با صدور گواهی عدم سازش به هیات داورى ارسال گردید.

نکات قابل ذکر:

در خصوص این پرونده، در سال قبل از درخواست فعلی نیز، درخواست دیگری مطرح شده و طرفین خارج از جلسه کمیته سازش با یکدیگر به سازش رسیده بودند و سازش نامه‌ای را هم مابین خود امضا نموده بودند. در درخواست فعلی، خواسته خواهان انجام سازش نامه مذکور بوده است و اختلاف طرفین بیشتر در این خصوص بود. باید این نکته را متذکر شد که هیات داوری پرونده را مجدداً مورد بررسی و بازبینی قرار می‌دهد و در این حین سازش مذکور هم در عداد دلایل خواهان قرار دارد که مورد رسیدگی قرار می‌گیرد.

همانطور که قبلاً هم به کرات این موضوع عنوان شده است، کنترل داخلی شرکت کارگزاری در شعب بسیار مهم و حیاتی است. بارها دیده شده است که مسئولین شعب از عدم آگاهی مردم و حتی آشنایی با آنها، از مشتریان سوء استفاده نموده و با گرفتن نام کاربری و رمز عبور، نسبت به انجام سبدگردانی برای مشتری اقدام می‌نمایند. این موضوع ممکن است اثرات ناخوشایندی مانند شکایت از شرکت کارگزاری به صورت کیفری در نهادهای خارج از بازار سرمایه داشته باشد. مشتریان در این موارد بارها اذعان می‌کنند که به نام و تابلو شرکت کارگزاری اعتماد کرده و وارد شعبه می‌شوند و تبعات حاصل از این موضوع و کنترل کارمند نیز باید با شرکت کارگزاری باشد.

اگرچه این موارد قابل دفاع است و تا زمانیکه کارگزاری مدارک و مستندات قابل قبول داشته باشد، خسارتی متوجه کارگزاری نیست اما بحث تخلفات و همچنین درگیری شرکت کارگزاری با نهادهای خارج از بازار سرمایه همچنان وجود دارد. بنابراین کنترل داخلی شرکت کارگزاری را جدی بگیرید و حتماً بر شعبات خود نظارت کافی را داشته باشید.

- تاریخ جلسه بررسی: ۱۴۰۲/۰۵/۱۰
- خواهان: آقای ک
- خواننده: شرکت کارگزاری ...
- خواسته: عدم اعمال فیش‌های واریزی در حساب گردش کار:

با توجه به درخواست مطرح شده توسط خواهان در کمیته سازش کانون کارگزاران، جلسه‌ای با حضور طرفین و اعضای محترم کمیته سازش تشکیل گردید. در این جلسه خواهان ادعای خود را اینگونه مطرح نمود: "سه فقره فیش واریزی متعلق به سال‌های ۱۳۹۱، ۱۳۹۲ و ۱۳۹۴ علی‌رغم پرداخت، در حساب و کدهای مربوطه اینجانب اعمال نشده است. من در سال ۱۳۹۹ و پس از ایجاد دسترسی آنلاین، متوجه عدم اعمال این سه فقره فیش واریزی شدم و پیگیری‌های مکرری در این خصوص نمودم که در نهایت مشخص شد این سه فقره واریزی من به عنوان واریزی نامشخص در حساب‌های کارگزاری ثبت شده‌اند. خواسته‌ی من، مبلغ ۵۳۰ میلیون ریال (مجموع فیش‌های واریزی) بانضمام خسارت تاخیر تادیه تا زمان اجرای حکم است."

نماینده خواننده در پاسخ بیان داشتند: "موضوع پس از مکاتبه خواهان در تاریخ ۱۴۰۲/۰۳/۳۰، بلافاصله مورد بررسی قرار گرفت و پس از احراز موضوع، فیش‌های مزبور جمعاً به مبلغ ۵۳۰ میلیون ریال در تاریخ ۱۴۰۲/۰۴/۱۳ در حساب نامبرده ثبت و اعمال گردید. لذا باتوجه به اعمال مبلغ مورد درخواست خواهان، خواسته‌ی خواهان وجهی ندارد. شرکت کارگزاری تمامی تعهدات قانونی و قراردادی خود را در قبال خواهان ایفا نموده است فلذا درخصوص درخواست ایشان مسئولیتی را متوجه خود نمی‌دانند."

خواهان ضمن مخالفت با این موضوع بیان داشتند که: "بعد از گذشت مدت زمان بسیار زیادی که این واریزی‌ها به‌عنوان واریزی نامشخص درج شده‌اند، شرکت کارگزاری اصل مبلغ را در حساب بنده اعمال نموده است؛ در حالی که خواننده می‌بایست عدم اعمال سه فقره واریزی را پیگیری می‌کرد و در همان زمان واریز در حساب بنده اعمال می‌نمود. خواننده می‌بایست نامه‌های ارسالی خود به بانک و گزارشات ارسالی به سازمان بورس و اوراق بهادار را ارائه نماید."

خواننده مجدداً اعمال نمود که فیش در واریزی‌های نامشخص بود و امکان احراز برای کارگزاری وجود نداشت. بنابراین کارگزاری تمامی قوانین و مقررات را در این خصوص انجام داده است و سریعاً پس از درخواست مشتری و احراز فیش‌ها، مبلغ در حساب مشتری اعمال شده است.

درنهایت در جلسه توافقی حاصل نشد و پرونده با صدور گواهی عدم سازش پرونده به هیات داوری فرستاده شد.

نکات قابل ذکر:

در این پرونده خواهان ادعا نموده است که سه فقره فیش واریزی که در سال‌های ۱۳۹۱، ۱۳۹۲ و ۱۳۹۴ به حساب کارگزاری واریز نموده است، در حساب ایشان اعمال نشده است و البته خواننده نیز با اعمال سه فقره فیش واریزی پس از درخواست مشتری در حساب این نکته را تایید نمود. ولیکن باید توجه داشت در صورتی که فیش‌های

واریزی فاقد اشکال بوده باشد و امکان اعمال مبالغ در حساب مشتری وجود داشت، این موضوع برای شرکت کارگزاری مسئولیت داشته و باید خسارت‌های ناشی از این موضوع را بپردازد. اما در صورتی که فیش واریزی واجد ایراد باشد یا مشتری قابل شناسایی نبوده و امکان اعمال در حساب مشتری نباشد، خسارتی بابت این موضوع به کارگزاری تحمیل نمی‌شود. ولیکن موضوع مهمی که بارها در درخواست‌های ارائه‌شده مشاهده می‌شود، عدم بررسی حساب‌های نامشخص و یا مغایرت‌ها می‌باشد. دیده شده است که کارگزاری پس از چند ماه یا انتهای سال متوجه مغایرت‌ها می‌شود و به همین دلیل نمی‌تواند خسارت‌های وارده به خود را به سرعت جبران نماید. وظیفه بررسی حساب‌ها با شرکت کارگزاری است و باید تبعات حاصل از این موضوع را به شدت جدی گرفت. خسارت تاخیر تادیه در صورت اثبات رقم بسیار بالایی است که در صورت احراز باید توسط کارگزاری پرداخت شود.

- تاریخ جلسه بررسی: ۱۴۰۲/۰۵/۱۰
- خواهان: خانم ع
- خواننده: شرکت کارگزاری
- خواسته: استرداد سهام و مطالبه خسارت ناشی از فروش بدون درخواست گردش کار:

با توجه به درخواست مطرح شده توسط خواهان در کمیته سازش کانون کارگزاران، جلسه‌ای با حضور طرفین و اعضای محترم کمیته سازش تشکیل گردید. در این جلسه خواهان ادعای خود را اینگونه مطرح نمود: "شرکت کارگزاری در سال ۹۵ اقدام به فروش تعداد ۸ میلیون سهم بنده نموده است در حالیکه نه قراردادی با شرکت کارگزاری داشتم و نه اجازه فروش به شرکت کارگزاری داده بودم. این سهم ابتدا با درخواست بنده برای فروش قرار گرفت که به فروش رفت اما معامله مذکور توسط ناظر بازار باطل شده و طبق رویه امکان فروش مجدد سهام من برای کارگزاری وجود نداشته است. اما کارگزاری سهام را بدون اجازه فروخته است. خواسته‌ی من، استرداد سهم فروش رفته است."

نماینده خواننده در پاسخ بیان داشتند: "فروش سهام خواهان بعلت بدهی اعتباری ایشان و مطابق با مفاد مندرج در قرارداد اعتباری فی‌مابین صورت پذیرفته است لذا هیچ اقدامی خلاف قوانین و مقررات و مفاد قرارداد فی‌مابین از سوی شرکت کارگزاری صورت نپذیرفته است. ایشان وجه حاصل از فروش سهام را دریافت کردند و سهام خریدند. بنابراین معامله مورد قبول ایشان بوده است."

خواهان در پاسخ به خواننده بیان داشتند: "من سابقاً جهت پرداخت بدهی خود به شرکت کارگزاری مراجعه نمودم و درخواست قسط بندی بدهی را ارائه کردم لکن درخواست من از طرف شرکت مورد پذیرش قرار نگرفت. بنده قراردادی با شرکت کارگزاری ندارم بنابراین فروش سهام از سوی شرکت، مصداق بارز فروش مال غیر بوده است و شرکت کارگزاری ملزم به استرداد سهام است."

در نهایت در جلسه توافقی حاصل نشد و پرونده با صدور گواهی عدم سازش پرونده به هیات داورى فرستاده شد.

نکات قابل ذکر:

یکی از مواردی که موجب بدهی مشتری به کارگزاری می‌شود و خصوصاً در سال‌های گذشته موجب اختلاف میان مشتری و کارگزاری شده است، ابطال خرید یا فروش سهام توسط ناظر بازار است. بدین صورت که مشتری، سهم الف را می‌فروشد و با وجه حاصل از فروش آن سهم ب را می‌خرد ولی فروش سهم الف توسط ناظر بازار ابطال می‌شود و این امر منجر به ایجاد بدهی برای مشتری می‌گردد. در این حال مشتری هم سهم الف و هم سهم ب را دارد در صورتی که پول سهام ب توسط مشتری پرداخت نشده است و بنابراین مشتری به کارگزاری بدهکار می‌شود. اگر مشتری قرارداد اعتباری با کارگزاری داشته باشد، با در نظر گرفتن تمامی شرایط و انجام امور لازم تعیین شده در قرارداد و دستورالعمل خرید اعتباری، میتوان فروش سهام را توجیه نمود ولی در صورتی که مشتری قرارداد اعتباری نداشته یا مدت قرارداد به اتمام رسیده باشد فروش سهام وجهی ندارد. به خاطر داشته باشیم که در سال

۹۵ هنوز مدت زمان قراردادها نامحدود نبوده است و صرفاً در زمان قرارداد، سهام قابل فروش بود. به دلیل مشکلاتی که این نوع بدهی برای کارگزاری به وجود آورد، سعی شد بدهی ایجادشده به این صورت در قرارداد جامع کارگزاری و مشتری دیده شده و پوشش داده شود. در هر حال فروش سهام مشتری صرفاً با وجود قرارداد اعتباری و حصول شرایط مقرر در دستورالعمل خرید اعتباری امکانپذیر است و در غیر این صورت کارگزاری باید پاسخگوی فروش سهام مشتری باشد و حتی گاهی ملزم به استرداد سهام می‌گردد.

- تاریخ جلسه بررسی: ۱۴۰۲/۰۵/۱۰
- خواهان: شرکت م
- خواننده: شرکت کارگزاری ...
- خواسته: مطالبه خسارت ناشی از تاخیر در واریز وجه حاصل از فروش سهام گردش کار:

با توجه به درخواست مطرح شده توسط خواهان در کمیته سازش کانون کارگزاران، جلسه‌ای با حضور طرفین و اعضای محترم کمیته سازش تشکیل گردید. در این جلسه خواهان ادعای خود را اینگونه مطرح نمودند: "در تاریخ ۱۴۰۲/۰۴/۰۳ تعداد ۳۱،۶۴۹ ورقه اوراق اخزا ۱۰۴ جهت فروش به خواننده تقدیم شد که وجوه ناشی از فروش سهام مذکور با تاخیر یک ماهه به حساب بانکی واریز گردید. تاخیر در واریز وجوه ناشی از فروش سهام باتوجه به افزایش مبلغ هر ورق در بازار در تاریخ تسویه کارگزار، منجر به ورود خسارت به شرکت گردید. خواهان شرکت مطابق با درخواست تقدیمی، مطالبه خسارت ناشی از تاخیر در واریز وجه حاصل از فروش سهام است"

نماینده خواننده در پاسخ بیان داشتند: "علت تاخیر در واریز وجه حاصل از فروش سهام بروز مشکل در عملیات بانکی بوده است. تسهیلات مالی شرکت‌های کارگزاری از سوی بانک‌ها تسویه و تمدید می‌شود که در خصوص شرکت کارگزاری، بانک حساب را قفل کرد و این موضوع باعث ایجاد تاخیر در تسویه وجه حاصل از فروش سهام شد. باتوجه به اینکه هدف شرکت کارگزاری از حضور در این جلسه حصول سازش است و امکان محاسبه و پرداخت خسارت ناشی از تاخیر در واریز وجه وجود دارد؛ شرکت جهت محاسبه خسارت و مذاکره با خواهان درخواست اختصاص فرصت دارد."

در نهایت نماینده خواننده درخواست اختصاص مهلت برای مذاکره پیرامون درخواست را داشتند و با اعلام موافقت خواهان، به طرفین اختلاف برای مذاکره فرصت اختصاص یافت. در پایان فرصت خواهان اعلام نمود که با خواننده به سازشی نرسیده است. بنابراین پرونده با صدور گواهی عدم سازش به هیات داوری ارسال گردید.

نکات قابل ذکر:

در این پرونده شرکت کارگزاری وجه حاصل از فروش سهام را به دلیل آنچه مشکل در عملیات بانکی نامید با تاخیر یک ماهه به حساب مشتری واریز نموده است. به خاطر داشته باشید تاخیر در واریز وجوه مشتری تخلف است و مراجع رسیدگی به تخلفات این موضوع را در هر حال بررسی خواهند نمود.

اما نکته دیگر عدم سازش شرکت کارگزاری با این مشتری است. در این موارد بهتر است مطابق با اصول حقوقی و با مشورت مشاور حقوقی شرکت کارگزاری، مبلغی در نظر گرفته شده و به مشتری پرداخت گردد. زیرا به نظر می‌رسد که در صورتی که کارگزاری نتواند در هیات داوری عدم پرداخت به دلایل فورس ماژور را اثبات کند، هیات داوری خسارت تاخیر تادیه را برای مشتری لحاظ می‌کند. به خاطر داشته باشید در صورتی که مشتری در هیات داوری به نفع خود رای بگیرد، هزینه‌های دادرسی نیز به این مبلغ اضافه شده و کارگزاری باید آن را بپردازد.

• تاریخ جلسه بررسی: ۱۴۰۲/۰۵/۲۵

• خواهان: آقای خ

• خوانده: شرکت / شرکت / شرکت

• خواسته: استرداد تمامی سهام تخصیص یافته، با لحاظ کلیه افزایش سرمایه‌ها و سودهای نقدی لحاظ شده و مطالبه خسارت

گردش کار:

با توجه به درخواست مطرح شده توسط خواهان در کمیته سازش کانون کارگزاران، جلسه‌ای با حضور طرفین و اعضای محترم کمیته سازش تشکیل گردید. خواهان ادعای خود را اینگونه مطرح نمودند: "در تاریخ ۱۳۹۰/۰۹/۲۹ استناداری استان طی مراسمی جهت تقدیر از اینجانب به‌عنوان مدیر نمونه استان، تعداد ۱۰۰ هزار سهم از سهام شرکت را به بنده هدیه کرد که تا این لحظه اینجانب اقدامی در جهت فروش این تعداد سهام انجام نداده‌ام و مالک سهام فوق محسوب می‌شوم. لکن با مراجعه به سامانه ذینفعان بازار سرمایه متوجه شدم که تعداد سهام بنده ۹۱ سهم است. در حالی که از زمان تخصیص سهم باید تعداد سهام افزایش پیدا می‌کرد و سود هم تعلق می‌گرفت. خواسته‌ی من به شرح درخواست تقدیمی، استرداد اصل سهام، تخصیص سودهای متعلقه و پرداخت خسارت است"

نماینده خوانده ردیف اول در پاسخ بیان داشتند: "برگه سهام به تنهایی دلالت بر مالکیت ندارد و به‌عنوان اماره‌ای برای مالکیت تلقی می‌گردد. با توجه به اینکه منشأ سهامداری خواهان مشخص نمی‌باشد لذا موضوع قابلیت بررسی ندارد"

نماینده خوانده ردیف دوم در پاسخ بیان داشتند: "در تاریخ ۱۳۹۰/۰۹/۲۹ طی نامه‌ای از طرف شرکت تخصیص تعداد ۱۰۰ هزار سهم به خواهان درخواست گردید و پس از انجام درخواست فوق، شرکت در تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۱۵ برگشت تعداد حدوداً ۴۱۶ هزار سهم را درخواست نمود. بنابراین درخواست تخصیص و عودت سهام از سوی شرکت ارسال شده است و درخواست‌های فوق بانجام رسیده‌اند. در نهایت شرکت در خصوص درخواست خواهان مسئولیتی را متوجه خود نمی‌داند"

نماینده خوانده ردیف سوم در پاسخ بیان داشتند: "درخواست خواهان در خصوص ما، سالبه به انتفاء موضوع بوده و درخواست ایشان مورد توجه شرکت ما نمی‌باشد."

خواهان صحبت‌های خواندگان را نپذیرفته و بیان نمودند که به همان دلیلی که تعداد ۹۱ سهم در پرتفوی من است به همان دلیل هم ۱۰۰ هزار سهم در پرتفوی من است و دلیلی برای اثبات نیاز ندارم. منشأ سهامداری من مشخص است و نباید بدون اجازه من سهام از پرتفوی من برداشته می‌شد.

در نهایت در جلسه توافقی حاصل نشد و پرونده با صدور گواهی عدم سازش پرونده به هیات داوری فرستاده شد.

نکات قابل ذکر:

در این پرونده شرکت کارگزاری یکی از طرفین درگیر پرونده نبوده است و خواهان به درستی شرکت‌های دیگری را طرف دعوا قرار داده است زیرا فروشی توسط کارگزاری صورت نگرفته است. نکته قابل ذکر این است که نقل و انتقال سهام بدون رضایت سهامدار و با نامه‌نگاری شرکت ناشر انجام شده است و باید دید که هیات داوری در این خصوص چه رأیی می‌دهد.

• تاریخ جلسه بررسی: ۱۴۰۲/۰۵/۱۵

• خواهان: آقای ی

• خوانده: شرکت کارگزاری ...

• خواسته: صدور حکم به محکومیت تضامنی شرکت کارگزاری به پرداخت مبلغ

۵۹،۲۵۵،۵۰۸،۷۰۷ ریال بابت اصل خواسته و مطالبه خسارت تاخیر تادیه آن از زمان تقدیم

شکوائیه لغایت وصول مستند به ماده ۱۲ قانون مسئولیت مدنی

گردش کار:

با توجه به درخواست مطرح شده توسط خواهان در کمیته سازش کانون کارگزاران، جلسه‌ای با حضور طرفین و اعضای محترم کمیته سازش تشکیل گردید. خواهان ادعای خود را اینگونه مطرح نمودند: "موکل از مشتریان شعبه زنجان شرکت کارگزاری بانک انصار است که بسیاری از سهام‌های متعلق به ایشان، بدون اذن و با جعل فرم‌های سفارش توسط کارمند وقت شرکت، آقای بفروش رسیده است و وجه ناشی از فروش سهام به حساب خودشان واریز شده است. سابقاً در این خصوص شکایت کیفری طرح شده است و آقای ... محکوم شده است لکن بعلت عدم تمکن مالی، مبلغ وصول نشده است. باتوجه به اینکه مطابق ماده ۱۲ قانون مسئولیت مدنی، شرکت کارگزاری به‌عنوان کارفرمای آقای ... بصورت تضامنی مسئول است، مکلف به پرداخت خسارت است.."

نماینده خوانده در پاسخ بیان داشتند: "فرم‌های سفارش توسط آقای جعل شده و ایشان مطابق حکم دادگاه محکوم به جبران خسارت هستند. شرکت کارگزاری نیز علیه کارمند خود طرح دعوی نموده است و آقای .. محکوم شده است. سابقاً در این خصوص درخواست رسیدگی به هیئت داوری سازمان بورس و اوراق بهادار ارسال شده است و هیئت داوری قرار عدم استماع دعوا صادر نموده است. باتوجه به اینکه یک دین را نمی‌توان دو بار وصول کرد، لذا شرکت کارگزاری بانک انصار مسئولیتی را متوجه خود نمی‌داند و موضوع مشمول اعتبار امر مختومه است"

خواهان ضمن مخالفت با اظهارات نماینده خوانده در پاسخ گفتند که: "سابقاً استرداد سهام از سوی موکل در مراجع ذی صلاح مورد مطالبه بوده است لکن در این درخواست، پرداخت مبلغ مورد مطالبه است لذا امکان وصول این دین و مطالبه آن از شرکت کارگزاری که دارای مسئولیت تضامنی است، وجود دارد." در نهایت در جلسه توافقی حاصل نشد و پرونده با صدور گواهی عدم سازش پرونده به هیات داوری فرستاده شد.

نکات قابل ذکر:

بار دیگر در این پرونده می‌توان مشاهده نمود که کنترل شعب شهرستان تا چه اندازه مهم است. کارمند شرکت کارگزاری اقدام به جعل فرم‌های سفارش نموده است که این امر منجر به دعوی کیفری در مراجع کیفری شده است. در نهایت هم رای به نفع مشتری صادر شده است اما چون مشتری نتوانسته وجه را از کارمند بگیرد، به عنوان مسئولیت تضامنی از شرکت کارگزاری طرح دعوا نموده است. این موضوعات بسیار خطرناک هستند و بار مالی برای شرکت‌های کارگرای به دنبال دارند. اگرچه این موارد قابلیت دفاع در مراجع بالاتر را دارد و بحث

مسئولیت تضامنی کارگزاری و کارمند کارگزاری مسائلی هستند که باید مورد بحث و بررسی حقوقی قرار بگیرند ولی در هر حال کارگزاری وارد دعوای میان کارگزار و کارمند می‌شود. به خاطر داشته باشید در بسیاری از مواقع افراد ترجیح می‌دهند از کارگزاری که شخص حقوقی است شکایت طرح کنند تا از کارمند که یک شخص حقیقی است. چون تصور این است که شخص حقوقی امکان بیشتری برای پرداخت خسارت دارد.

- تاریخ جلسه بررسی: ۱۴۰۲/۰۵/۲۵
- خواهان: شرکت
- خوانده: شرکت کارگزاری ... / شرکت ...
- خواسته: رفع مسدودی کد بورسی و مطالبه خسارت وارده

گردش کار:

با توجه به درخواست مطرح شده توسط خواهان در کمیته سازش کانون کارگزاران، جلسه‌ای با حضور طرفین و اعضای محترم کمیته سازش تشکیل گردید. وکیل خواهان ادعای خود را اینگونه مطرح نمودند: "دسترسی برخط موکل بصورت کامل با ادعایی که صحت و سقم آن مشخص نیست، توسط شرکت مسدود شده است. پس از پیگیری‌های مکرر در نامه‌های دریافتی به بند ۴ ماده ۷ دستورالعمل انضباطی کارگزاران و وقوع تخلف، استناد شده است. درحالی که شرکت موکل شخصیت مستقل حقوقی دارد و کارگزار نیست فلذا امکان شمول این بند برای موکل وجود ندارد. مضاف بر این و فارغ از خروج موضوعی شرکت موکل از تعریف کارگزار، امکان اعمال محدودیت نهایتاً برای ۶۰ روز وجود دارد در حالی که کد بورسی شرکت موکل از تاریخ ۱۴۰۲/۰۱/۲۸ تا این لحظه مسدود بوده است. برای پیگیری موضوع به هیئت عمومی دیوان عدالت اداری نیز شکایت برده شده است و در این خصوص دادنامه صادر شده است و صراحتاً قید شده است که امکان مسدودسازی کد بورسی و سلب حقوق بصورت کلی وجود ندارد. خواسته‌ی شرکت به شرح درخواست تقدیمی، رفع مسدودی کد بورسی و پرداخت کلیه خسارات وارده از زمان مسدودی کد بورسی تا این لحظه است.."

نماینده خوانده در پاسخ بیان داشتند: "موضوع مطرح شده توسط خواهان صحت ندارد زیرا دسترسی برخط شرکت خواهان صرفاً از یک شرکت کارگزاری پس از ارسال بیش از ۱۳ مورد ثبت نظارتی و پیامک تذکر مسدود شده است. در تاریخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۷ و پس از محدود کردن کد بورسی خواهان، شرکت کارگزاری طی نامه‌ای اعلام نمود که بر مشتری خود نظارت می‌کند. شرکت ما نیز پس از دریافت نامه مذکور، دسترسی برخط خواهان را از محدودیت خارج نمود لکن دسترسی برخط ایشان در تاریخ ۱۴۰۲/۰۲/۳۰ بعلت رنج کشی بیش از ۳ درصد مجدداً محدود شد. با این همه، خواهان در تمام مدت امکان انجام معامله از طریق ایستگاه معاملاتی یا از طریق سایر شرکت‌های کارگزاری را داشته است. در نهایت درخواست رفع مسدودی کد بورسی خواهان، چنانچه شرکت کارگزاری برای نظارت بر فعالیت خواهان تعهد بدهد یا مشتری تعهد نماید که مطابق قوانین و مقررات عمل کند، دسترسی برخط ایشان از شرکت کارگزاری رفع مسدودی می‌شود و درخصوص خسارت مورد مطالبه، باتوجه به مبهم بودن مبلغ خسارت و وارد نبودن این ادعا، شرکت مسئولیتی را متوجه خود نمی‌داند"

خواهان مجدداً با این موضوع مخالفت نموده و اعلام کردند که با مسدودی کد معاملاتی امکان معامله از موکل گرفته شده است و این موضوع موجب خسارت به موکل من شده است. در نهایت در جلسه توافقی حاصل نشد و پرونده با صدور گواهی عدم سازش پرونده به هیات داور فرستاده شد.

در پرونده مذکور خواهان درخواستی با عنوان رفع مسدودی کد معاملاتی مطرح نمودند. در خصوص این موضوع کارگزار به دستور مرجع صلاحیت‌دار و مطابق با دستورالعمل‌های موجود، صرفاً دسترسی آنلاین مشتری را مسدود نموده است. بنابراین مشتری از روش‌های دیگر در این کارگزاری و به همه روش‌های موجود در کارگزاری‌های دیگر امکان انجام سفارش‌گذاری را داشته است و به نظر می‌رسد ادعای وی در خصوص سلب حق به صورت کلی صحیح نمی‌باشد. در هر حال در خصوص درستی یا نادرستی مسدودی هم کارگزاری نقشی ندارد و این موضوع ارتباطی با شرکت کارگزاری پیدا نمی‌کند.

• تاریخ جلسه بررسی: ۱۴۰۲/۰۵/۰۸

• خواهان: خانم د

• خواننده: شرکت

• خواسته: مطالبه خسارت ناشی از تاخیر در تحویل خودرو

گردش کار:

با توجه به درخواست مطرح شده توسط خواهان در کمیته سازش کانون کارگزاران، جلسه‌ای با حضور طرفین و اعضای محترم کمیته سازش تشکیل گردید. خواهان ادعای خود را اینگونه مطرح نمودند: "من از طریق بورس کالا اقدام به خرید یک دستگاه خودرو نمودم که بر اساس شرایط مندرج در قرارداد، موعد تحویل خودرو ۱۴۰۲/۰۱/۳۱ بوده است. لکن خودرو با حدود دو ماه تاخیر تحویل گردید. برای دریافت خسارت تاخیر در تحویل کالا در بورس کالای ایران طرح شکایت نمودم لکن با توجه به اینکه پاسخی دریافت نکردم، ادعای خود را از طریق کمیته سازش کانون کارگزاران نیز پیگیری نمودم. خواسته‌ی من، دریافت خسارت تاخیر در تحویل خودرو است" نماینده خواننده در پاسخ بیان داشتند: "باعنایت به اینکه پیگیری قبلی خواهان از بورس کالای ایران مبنی بر دریافت خسارت ناشی از تاخیر در تحویل کالا منتج به محاسبه خسارت تاخیر شده و در فرآیند پرداخت قرار دارد؛ درخواست سازش مطروحه ایشان در کمیته سازش کانون کارگزاران سالبه به انتفاء موضوع است" درنهایت با توافق خواهان مبنی بر پرداخت خسارت از طریق بورس کالا پرونده مختومه گردید.

در فصلنامه قبلی در خصوص موضوع تاخیر در تحویل خودرو صحبت شد. یکی از مواردی که در این خصوص مطرح می‌شود همزمانی درخواست فرد در بورس کالا و در کمیته سازش است. اگر شخص در مدت زمان مقرر در دستورالعمل تسویه و پایاپای معاملات در بورس کالا، شکایت خود را در مرجع رسیدگی در بورس کالا مطرح نماید، در همان مرجع رسیدگی و رای صادر می‌شود. نکته مهم در این خصوص این است که در این شرایط کارگزاری واسط است و بورس کالا با کارگزاری در ارتباط است. بنابراین باید این تبادل اطلاعات به درستی صورت گیرد. در بسیاری از مواقع تبادل اطلاعات به کندی صورت می‌گیرد و افراد به همین دلیل همزمان هم در بورس کالا و هم در کمیته سازش شکایت خود را مطرح می‌کنند.

توصیه‌های حقوقی به اعضاء

در هر شماره فصلنامه قصد داریم در قسمت توصیه‌های حقوقی، هر چند به اختصار، از مشکلات عمده‌ای که برای شرکت‌های کارگزاری رخ داده است صحبت کنیم. در این شماره فصلنامه از آقای علی بهشتی روی نماینده کانون کارگزاران در کمیته سازش (همه دعاوی به استثناء ناشران) خواهش کردیم که در خصوص یکی از موضوعاتی که در این سال‌ها در کمیته سازش مطرح شده است صحبت کنند. ایشان اینطور بیان کردند:

"یکی از موضوعات مبتلابه در پرونده‌های مطروحه در کمیته سازش، سبدگردانی غیرمجاز است که عمدتاً توسط پرسنل کارگزاری که در قالب نیروی پذیرش، معامله‌گر، مسئول شعبه یا سایر عناوین هستند صورت می‌گیرد. (مواردی هم هستند که افرادی در شعبه کارگزاری حضور دارند ولی جزء پرسنل رسمی کارگزاری نیستند) در این موارد توافقی مابین دو شخص حقیقی (مشتری و کارمند کارگزاری) صورت می‌گیرد که عمدتاً هم قرارداد کتبی وجود ندارد و موضوع قابل استناد نیست و فقط صحبت‌های شفاهی مابین طرفین ملاک است. (البته مواردی هم وجود داشتند که کارمند کارگزاری از مهر شرکت کارگزاری در قرارداد میان خود و مشتری استفاده نموده است که این مبحث جداگانه دیگری است). نکته مهم در این خصوص این است که چون طرفین به دفتر شرکت کارگزاری با تابلوی کارگزاری مراجعه کرده‌اند، تمامی اقدامات صورت گرفته در این دفتر را قانونی و از جانب کارگزاری می‌دانند و طبیعتاً این شبهه برای افراد ایجاد می‌شود که کارگزاری در خصوص تمامی اقدامات کارمندان خود مسئول است. به همین ترتیب اگر همچنین موضوعاتی مطرح شود به تبع، کارگزاری نیز خواننده دعوا خواهد بود. تا زمانی که طرفین در سود باشند مشکلی نیست؛ این زیان است که باعث می‌شود طرفین با یکدیگر دچار اختلاف شوند و طرح دعوی کنند.

راه حلی که برای جلوگیری از این موضوع به نظر می‌رسد این است که در قرارداد پرسنلی با کارمندان، حتماً این موارد ذکر شده و تاکید نمایند که کارمند حق انجام هیچکدام از موارد فوق‌الذکر را نداشته و در صورت انجام، مسئولیت آنها با شخص کارمند کارگزاری می‌باشد.

همچنین بحث نظارت و کنترل داخلی یا کنترل نامحسوس کارمندان را جدی بگیرند و به ثبت نام مشتریان، نوع سفارش، معاملات مشتری و ... نیز توجه داشته باشند. همچنین در سایت کارگزاری یا در تابلو اعلانات داخل کارگزاری نوشته شود که مشتریان نباید وجهی به حساب کارمندان کارگزاری واریز نموده یا مشتریان، نباید نام کاربری و رمز عبور خود را در اختیار کارمند کارگزاری قرار دهند و در صورت انجام این کار، مسئولیت‌ها و عواقب با خود مشتری می‌باشد."